PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Zespołu Placówek
Szkolno-Wychowawczych
w Białymstoku
na rok szkolny 2024/2025

PODSTAWA PRAWNA:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290 i 1669).
3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (tj. Dz.U. z 2014 r. poz. 191 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. poz. 1717).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz.U. poz. 529).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2018 poz. 214).
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231 poz. 1375 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2005 r. Nr 179 poz. 1485).
11. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55 ze zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem

społecznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1578 ze zm.).

13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 roku w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249).
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591 ze zm.).
15. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 poz.218).
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. poz. 645 ze zm.)
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. poz. 1367).
18. Statut Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Białymstoku.

I. MISJA I WIZJA SZKOŁY

MISJA

Każdy uczeń zgodnie ze swoimi możliwościami zdobywa najwyższe umiejętności, odnosi sukcesy realizuje się jako członek społeczności.

Wszystkie działania podejmowane w placówce oparte są na uniwersalnych wartościach etycznych, dziedzictwie kulturowym oraz historycznym naszego państwa i społeczności lokalnej.

WIZJA

1. Wspomagamy wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną poprzez działania edukacyjne, rewalidacyjne i terapeutyczne.
2. Uczymy samodzielności i zaradności życiowej oraz tolerancji wobec siebie, innych.
3. Propagujemy zdrowy styl życia współpracując z różnymi organizacjami i stowarzyszeniami.
4. Dążymy do integracji i współpracy ze środowiskiem lokalnym.
5. Aktywizujemy rodziców do współpracy i promocji placówki.
6. Wspieramy rodziców w pokonywaniu trudności wynikających z niepełnosprawności ich dziecka i podejmujemy próby wspólnego rozwiązywania problemów.
7. Doskonalimy swoje kwalifikacje i umiejętności, dzielimy się zdobytą wiedzą w celu podnoszenia jakości pracy placówki.
8. Promujemy placówkę jako miejsce przyjazne uczniom i ich rodzinom.
9. Zwiększamy kompetencje uczniów w zakresie radzenia sobie z sytuacją kryzysową i stresem.
10. Sprzyjamy integracji kulturowej uczniów polskich i ukraińskich.
11. Kształtujemy postawę szacunku wobec innej narodowości.

II. WPROWADZENIE DO PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany w oparciu o diagnozę środowiska wychowanków Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Białymstoku zgodnie z potrzebami uczniów i ich rodzin. Działania w nim zawarte skierowane są na wszystkich uczniów, nauczycieli i rodziców oraz na dzieci i młodzież znajdującą się w sytuacji ryzyka.

Zakres oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych ma na celu wyposażenie dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w takie umiejętności i sprawności, które przygotują do realizacji zadań życia codziennego w miarę możliwości samodzielnie, niezależnie i godnie.

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (art. 1 pkt 3 Ustawy – prawo oświatowe).

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. Program Wychowawczo-Profilaktyczny Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Białymstoku stanowi wytyczne do pracy wychowawczej skierowane do dyrektora, wychowawców klas, nauczycieli, pedagoga, psychologa, Rady Rodziców, pracowników niepedagogicznych oraz organizacji wspomagających pracę szkoły. Powstał przy współudziale rodziców uwzględniając ich oczekiwania.
2. Wszyscy nauczyciele w tematyce nauczanego przedmiotu uwzględniają treści Programu.
3. Wychowawcy tworzą plany pracy wychowawczo-profilaktycznej swoich klas w oparciu o Program adekwatnie do możliwości i potrzeb uczniów danego etapu.
4. Rodzice mogą zgłaszać swoje wnioski i propozycje związane z Programem i jego realizacją.
5. Zadania wynikające z Programu realizowane są we współpracy nauczycieli, uczniów i ich rodziców, a także społeczności lokalnej.
6. Program znany jest całej społeczności szkolnej.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Do Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Białymstoku uczęszczają uczniowie narodowości polskiej, a także narodowości białoruskiej, czeczeńskiej i ukraińskiej z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz ze sprzężoną niepełnosprawnością, z autyzmem. Wynikają z tego charakterystyczne dla tej grupy trudności w rozumieniu i przestrzeganiu norm życia społecznego. Większość uczniów ma bardzo ograniczone kontakty społeczne, poza szkołą nie mają możliwości nawiązywania kontaktów, podejmowania decyzji, trenowania umiejętności społecznych. Wiąże się to z trudnościami ze rozumieniem sytuacji społecznych, nawet tych z najbliższego otoczenia. Wielu z nich wymaga pomocy w wykonywaniu wszystkich codziennych czynności, co negatywnie wpływa na kształtowanie obrazu samego siebie. Uczniowie nie posługujący się mową werbalną mają ograniczone możliwości wyrażania własnych myśli i odczuć. Uczniowie mają wiele trudności z realizacją programu nauczania, mimo jego indywidualizacji.

Rodziny naszych uczniów stają przed ogromnym wyzwaniem, jakim jest wychowanie dziecka niepełnosprawnego, z czym nie zawsze mogą sobie poradzić. W sytuacji pojawiania się innych problemów życiowych np. bezrobocia, ubóstwa, przemocy, dezorganizacji rodziny, choroby czy wojny, sytuacja wychowawcza dziecka staje się szczególnie trudna. Niedostateczne wsparcie medyczne, psychologiczne, edukacyjne i rehabilitacyjne dziecka i jego rodziny może skutkować pojawianiem się dodatkowych czynników ryzyka, prowadzących nawet do wykluczenia społecznego.

Instytucje współpracujące z placówką:

1. Białostockie Centrum Edukacji
2. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku
3. Komenda Policji w Białymstoku
4. Państwowa Straż Pożarna w Białymstoku
5. Straż Miejska w Białymstoku
6. Sąd Rodzinny i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym w Białymstoku
7. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku
8. Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Białymstoku
9. Dom Pomocy Społecznej w Białymstoku
10. Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 i 2 w Białymstoku
12. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białymstoku
13. Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi

14. Fundacje: Fors-itis, Sedeka, Pomóż im
15. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Razem możemy więcej”
16. Nadleśnictwo Dojlidy
17. NZOZ AXON Poradnia dla osób z autyzmem

V. DIAGNOZA POTRZEB WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH

Diagnozę potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki dokonano w oparciu o następujące metody badawcze:

- obserwacja zachowania uczniów, relacji uczeń-uczeń, dziecko-rodzic, dziecko-nauczyciel, rozmowa z uczniami, rodzicami, pracownikami placówki (nauczyciele i wychowawcy, specjaliści: psycholog, pedagog, logopeda, rehabilitant, pielęgniarka oraz pracownicy administracji i obsługi),
- diagnoza sytuacji opiekuńczo-wychowawczej,
- ankiety skierowane do rodziców, pracowników szkoły,
- analiza dokumentów:
    - sprawozdania z pracy wychowawczo-profilaktycznej,
    - protokoły Rady Pedagogicznej,
    - protokoły zespołów pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
    - dziennik elektroniczny - mobiDziennik, kontakty z rodzicami,
    - arkusze obserwacji,
    - indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne.

CZYNNIKI RYZYKA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU UCZNIÓW:

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy oceniamy, że uczniowie należą do grupy niskiego ryzyka (nie podejmują zachowań ryzykownych, ale wymagają szczególnego rodzaju profilaktyki pierwszorzędowej). Program wychowawczo-profilaktyczny skierowany jest na redukcję czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących.

<u>Czynniki ryzyka związane z rodziną ucznia:</u>

- niższy status społeczny,
- konflikty w rodzinie,
- rodziny niepełne,
- bezrobocie,
- niewydolność wychowawcza,
- nieprawidłowe postawy rodzicielskie (nadopiekuńczość oraz odrzucenie emocjonalne),

- niewłaściwe relacje z rodzeństwem,
- zbyt duża koncentracja na dziecku niepełnosprawnym lub odrzucenie go,
- niepodawanie lub niesystematyczne podawanie leków wspomagających funkcjonowanie dziecka,
- problemy ekonomiczne rodziny.

Czynniki chroniące związane z rodziną ucznia:

- bezpieczna i silna więź rodzic-dziecko,
- ustalony porządek codziennych czynności i spójne zasady,
- jasne i pełne szacunku komunikowanie się, dostosowanie rodzaju komunikatów do możliwości dziecka,
- wsparcie emocjonalne,
- skuteczne sposoby rozwiązywania problemów rodzinnych,
- kontakty rodziny ze wspierającą społecznością i/lub przyjaciółmi,
- elastyczność w radzeniu sobie ze zmianami, w tym zmianami związanymi z dorastaniem dzieci,
- określenie ról i obowiązków członków rodziny,
- współpraca ze szkołą, z wychowawcą, nauczycielami, specjalistami.

Główne problemy uczniów to:

- niedojrzałość emocjonalna,
- brak kontroli emocji,
- niska samoocena,
- nadpobudliwość,
- agresja słowna (krzyki, wulgaryzmy, przezwiska), fizyczna (zaczepianie, bicie, popychanie, plucie),
- autoagresja (bicie się, gryzienie, wyrywanie włosów),
- niszczenie rzeczy osobistych.

Czynniki ryzyka związane z rozwojem fizycznym uczniów:

- niepełnosprawność ruchowa różnego stopnia,
- zaburzenia widzenia,
- niedosłuch,
- niedobór wagi i wzrostu,
- nadwaga.

Czynniki ryzyka związane z rozwojem intelektualnym uczniów:

- opóźnienie rozwoju intelektualnego różnego stopnia,
- nieharmonijny rozwój intelektualny,
- zaburzenia uwagi,
- brak lub ograniczenie mowy czynnej,
- wady wymowy,
- trudności w opanowaniu umiejętności czytania,
- trudności w nabywaniu umiejętności matematycznych,
- niekompetencja społeczna.

Czynniki ryzyka związane ze szkołą (nauka i kontakty rówieśnicze):

- trudności w nauce,
- brak integracji z grupą rówieśniczą,
- problemy z nawiązywaniem prawidłowych relacji rówieśniczych.

Czynniki chroniące związane ze szkołą:

- zaangażowana i wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna o różnych specjalnościach,
- nabywanie nowych umiejętności dydaktycznych przez nauczycieli, relacje nauczyciel-uczeń oparte na szacunku,
- sale lekcyjne dostosowane do możliwości rozwojowych uczniów,
- sale terapeutyczne: integracji sensorycznej, sala doświadczania świata, gabinet logopedyczny, pracownia gospodarstwa domowego, pracownia ceramiczna, inne pomieszczenia terapeutyczne zgodne z potrzebami placówki na dany rok szkolny,
- świetlica szkolna czynna w godzinach wynikających z potrzeb placówki,
- stołówka szkolna, w której można zjeść zdrowe i smaczne obiady,
- realizacja profilaktycznych, prozdrowotnych programów i projektów edukacyjno-wychowawczych,
- lokalizacja szkoły w centrum miasta, wśród starych drzew z dala od zgiełku ulicznego,
- nowoczesny plac zabaw,
- budynek szkoły dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (winda i podjazdy, poręcze w łazienkach i na wybranych przejściach), monitoring wizyjny budynku w miejscach wspólnych (hol górny i dolny, plac zabaw, wejście do budynku).

Czynniki ryzyka związane z traumą i wydarzeniami wojennymi:

- narażenie na pośrednią bądź bezpośrednią przemoc fizyczną, psychiczną,
- brak kontaktu z członkami rodziny,
- nabyte lęki bądź zespół stresu pourazowego.

Czynniki chroniące związane z traumą i wydarzeniami wojennymi:

- budowanie poczucia bezpieczeństwa,
- prowadzenie rozmów wspierających przez pedagoga, psychologa oraz nauczycieli,
- dostosowywanie informacji o aktualnej sytuacji związanej z wydarzeniami na Ukrainie do wieku i możliwości percepcyjnych dziecka,
- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa poprzez informowanie rodzin o wsparciu udzielanym Ukrainie oraz bezpiecznym pobycie w Polsce.

W szkole prowadzone są **zajęcia terapeutyczne** takie jak:

- terapia ruchowa,
- integracja sensoryczna,
- dogoterapia,
- zajęcia na basenie,
- zajęcia ceramiczne,
- stymulacja polisensoryczna,
- terapia EEG Biofeedback,
- terapia komunikacji wzrokowej – C-Eye,
- zajęcia logopedyczne,
- komunikacja alternatywna i wspomagająca,
- wsparcie pedagoga i psychologa,
- inne terapie zgodne z potrzebami placówki na dany rok szkolny.

W szkole działają **koła zainteresowań** takie jak:

- koło PCK, wolontariat,
- koło teatralne „Razem możemy więcej”,
- zespół muzyczny „Etno-folk”, „Iskry”
- Klub sportowy „Delfin” Olimpiady Specjalne Polska Podlaskie,
- 165 Białostocka Drużyna Harcerska Nieprzetartego Szlaku „Białe Łabędzie”.

Rodzice i uczniowie mogą korzystać z porad psychologa szkolnego, logopedy, rehabilitanta, terapeuty integracji sensorycznej i pielęgniarki szkolnej.

Nauczyciele religii wspomagają uczniów w rozumieniu i przyswajaniu treści religijnych, uczą aktywnego uczestniczenia w praktykach religijnych.

Biorąc pod uwagę fakt, iż skuteczność oddziaływań profilaktycznych zależy od redukcji czynników ryzyka oraz wzmacniania czynników chroniących tkwiących w środowisku szkolnym, domowym jak i uwarunkowań osobowościowych uczniów, dostrzeżono konieczność działań w zakresie:

- profilaktyki prorodzinnej,
- bezpieczeństwa,
- funkcjonowania w grupie społecznej,
- zdrowego stylu życia,
- dobrostanu psychicznego i emocjonalnego.

Z wieloletnich doświadczeń grona pedagogicznego oraz cyklicznych konsultacji z rodzicami, jak też ankiet wśród nich przeprowadzonych wynika przyjęty w Programie system priorytetów wychowawczo-profilaktycznych.

Są to:

- działania dla bezpieczeństwa, związane z bezpieczeństwem uczniów,
- działania prozdrowotne, w tym wspomagające dobrostan psychiczny i emocjonalny,
- działania proekologiczne,
- działania patriotyczne i obywatelskie,
- działania prospołeczne,
- działania czytelnicze i medialne,
- działania z zakresu sfery religijnej,
- działania integrujące środowisko narodowości polskiej i ukraińskiej.

VI. CELE PROGRAMU

Cele główne:

1. Wszechstronny rozwój osobowości ucznia z uwzględnieniem jego zainteresowań i potrzeb, przebiegający w sprzyjającym mu środowisku wychowawczym i społecznym.
2. Realizacja podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych.
3. Tworzenie warunków edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych zapewniających uczniom poczucie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego.
4. Promocja zdrowego stylu życia – ukazywanie atrakcyjnego aspektu zdrowego stylu życia, wspomaganie naturalnego rozwoju uczniów, rozwijanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie, uświadamianie znaczenia wypoczynku i właściwego wykorzystania czasu wolnego oraz rozwijanie aktywności fizycznej uczniów/uczestników zajęć.
5. Rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych sprzyjających dobremu samopoczuciu i wpływających na umiejętność radzenia sobie z codziennymi trudnościami.
6. Przygotowanie ucznia do podejmowania właściwych wyborów w życiu codziennym i w sytuacjach zagrożenia.
7. Kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych.
8. Przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych.
9. Kształtowanie postaw patriotycznych.
10. Doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza szkołą oraz w świecie wirtualnym.
11. Eliminowanie zagrożeń utraty zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia (palenie tytoniu, dopalacze, alkohol, korzystanie z TIK).
12. Wspieranie roli wychowawczej rodziny.
13. Rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria Przyszłości”.

Działania dla bezpieczeństwa:

- wpajanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, chodnikach,
- uczenie zachowania zgodnego z normami regulującymi ludzkie relacje w przestrzeni publicznej,
- poinformowanie uczniów o funkcjonującym monitoringu wizyjnym w części wspólnej placówki,

- kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji miejskiej,
- uwrażliwianie na zagrożenia w przestrzeni publicznej pojawiające się ze strony ludzkiej, przyrodniczej i technicznej,
- kształtowanie umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacji niebezpiecznej,
- uczenie prawidłowych zachowań w czasie pożaru, wypadku, kradzieży, wojny, skażenia,
- zapobieganie zjawisku przemocy i cyberprzemocy.

Działania prozdrowotne, w tym wspomagające dobrostan psychiczny i emocjonalny:

- budowanie postawy troski o zdrowie, higienę osobistą i bezpieczeństwo własne oraz rówieśników,
- kształtowanie nawyków zdrowego odżywiania,
- uświadamianie o zagrożeniach wynikających z destrukcyjnego wpływu używek, podejmowania ryzykownych zachowań społecznych,
- podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku zdiagnozowania niewłaściwego sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej bądź wystąpienia sytuacji kryzysowej,
- udzielanie informacji na temat form wsparcia i placówek pomocowych w sytuacji zagrożenia oraz trudności wychowawczych, emocjonalnych, rodzinnych,
- ukazywanie szkodliwości substancji psychoaktywnych dla rozwoju psychofizycznego człowieka,
- wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających ze zdarzeń losowych czy też wtórnych następstw wynikających z izolacji, czy też wojny na Ukrainie.

Działania proekologiczne:

- pogłębianie świadomości ekologicznej oraz kształtowanie szacunku do środowiska naturalnego,
- kształtowanie wrażliwości na estetykę otoczenia,
- udział w akcjach proekologicznych,
- uświadomienie wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne,
- dbanie o środowisko naturalne,
- obserwowanie przyrody,
- uczenie szacunku dla zwierząt.

Działania patriotyczne i obywatelskie:

- wpajanie zasad kultury osobistej,
- wyrabianie poczucia godności i szacunku,
- kształtowanie tożsamości narodowej i szacunku dla symboli narodowych i regionalnych,
- ukazywanie piękna kultury rodzimej, zaznajamianie z dorobkiem kultury ludowej regionu podlaskiego,
- poznawanie historii miasta Białegostoku,
- kształtowanie zachowań tolerancyjnych wobec grup i osób o odmiennej tradycji narodowej, kulturowej czy religijnej,
- poszanowanie mienia klasy, szkoły i społecznego,
- godne reprezentowanie własnej osoby, klasy i szkoły w różnych sytuacjach społecznych,
- rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska oraz szacunku dla historii regionu i narodu.

Działania integrujące środowisko narodowości polskiej i ukraińskiej:

- wyjaśnianie tradycji, obrzędów, zwyczajów i ważnych dla tych krajów wydarzeń,
- tworzenie atmosfery wzajemnego zaufania, szacunku i otwartości na problemy innych,
- włączanie dzieci ukraińskich w życie szkolne,
- wsparcie w skutecznym sposobie i formie porozumiewania się (zatrudnienie pracowników niepedagogicznych narodowości ukraińskiej),
- organizowanie wspólnego spędzania czasu podczas różnych, aranżowanych przez szkołę sytuacji,
- wsparcie rodziców uczniów i wychowanków narodowości ukraińskiej w integracji ze szkolnym i lokalnym środowiskiem.

Działania prospołeczne:

- doskonalenie umiejętności współdziałania w zespole,
- promowanie szacunku dla drugiego człowieka,
- kształtowanie pozytywnych postaw względem innych ludzi,
- budowanie właściwych relacji z rówieśnikiem i dorosłym,
- zachęcanie do działań na rzecz osób potrzebujących,
- promocja wolontariatu.

Działania czytelnicze i medialne:

- wzbudzanie zainteresowania czytelnictwem,
- rozwijanie wrażliwości na kulturę i sztukę,
- kształtowanie umiejętności bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu.

Działania z zakresu sfery religijnej:

- kształtowanie tożsamości religijnej,
- rozwój postawy zgodnej z etyką,
- podtrzymywanie tradycji wyniesionych z domu, charakteryzujących społeczność.

Działania skierowane na uczniów:

- kształtowanie umiejętności rozpoznawania sytuacji niebezpiecznych i ryzykownych,
- wzbogacanie form spędzania czasu wolnego,
- zachęcanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa,
- uczenie nawyków higieniczno-zdrowotnych,
- kształtowanie umiejętności potrzebnych do życia w rodzinie,
- rozbudzanie zainteresowań uczniów,
- rozwijanie kreatywności,
- kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.

Działania skierowane na rodziców:

- uwrażliwienie na konieczność reagowania na niewłaściwe przejawy zachowania pod postacią agresji słownej lub fizycznej (mogą występować razem) dziecka wobec członków społeczności szkolnej i członków rodziny; nauczanie go zachowań alternatywnych, akceptowanych społecznie,
- wzmacnianie oddziaływań pedagogicznych szkoły przez włączanie społeczności rodzinnej dziecka do współpracy ze szkołą,
- pedagogizacja rodziców; oferowanie zróżnicowanych form pedagogizacji,
- mobilizowanie rodziców do podejmowania wspólnych działań zmierzających do kształtowania postaw prozdrowotnych, prorodzinnych, prospołecznych i innych,
- aktywizowanie dzieci, młodzieży i dorosłych do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,

- profilaktyka problemów dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym wtórnych następstw związanych z izolacją społeczną spowodowaną pandemią, wojną na Ukrainie czy też innych zdarzeń losowych.

Działania skierowane na nauczycieli:

- systematyczność podejmowanych działań wynikających z treści realizowanego programu,
- zacieśnienie współpracy z rodzicami; w razie potrzeby z innymi członkami domowej społeczności ucznia,
- uwrażliwianie na zjawiska agresji i przemocy oraz inne zjawiska patologiczne społeczności szkolnej i rodzinnej w relacjach uczniów z uczniami, uczniów z personelem i uczniów z członkami rodziny.

VII. REALIZATORZY I ADRESACI PROGRAMU

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych jest współpraca tych, którzy pełnią rolę nauczycieli, wychowawców i opiekunów nad uczniami. Ważne jest, by własnym przykładem i celowym działaniem przybliżyć pożądane wzorce zachowań i tym samym budzić w wychowankach chęć do stawania się lepszymi i bardziej samodzielnymi w życiu ludźmi.

Dyrektor:

- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły,
- koordynuje, organizuje i nadzoruje działania wychowawcze i opiekuńcze,
- stwarza warunki do prawidłowej realizacji praw dziecka,
- umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, religijnej,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego i ich bezpieczeństwem.

Wychowawca klasy:

- opracowuje i realizuje plan wychowawczo-profilaktyczny klasy,
- prowadzi dokumentację klasową,
- integruje zespół klasowy,
- rozwiązuje problemy wychowawcze,
- współpracuje z innymi nauczycielami, psychologiem, logopedą i pielęgniarką szkolną,

- zapoznaje rodziców z dokumentacją szkolną, ze szczególnym uwzględnieniem Statutu placówki,
- motywuje uczniów do udziału w różnego typu konkursach i zawodach,
- organizuje uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną,
- motywuje do pokonywania trudności,
- nagradza osiągnięcia,
- współpracuje z rodzicami i opiekunami prawnymi: zebrania z rodzicami, rozmowy indywidualne, doraźne omawianie tematów wychowawczych z potrzeby chwili, informowanie o postępach i trudnościach edukacyjnych, pozyskiwanie rodziców do prac na rzecz szkoły,
- współpracuje z Radą Rodziców.

Nauczyciele:

- wspierają swoją postawą i działaniami rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci zgodnie z programem wychowawczo-profilaktycznym,
- zapewniają bezpieczeństwo w szkole i podczas wyjść poza jej terenem.

Rodzice:

- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci,
- współdziałają z nauczycielami w sprawach wychowania, profilaktyki i edukacji.

Rada Rodziców:

- reprezentuje ogół rodziców,
- podejmuje działania wspierające proces wychowawczy szkoły,
- opiniuje dokumenty wewnątrzszkolne,
- podejmuje działania w celu uzyskania dodatkowych funduszy,
- angażuje się w prace na rzecz szkoły.

Psycholog, Pedagog:

- rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów,
- realizuje formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiednio do rozpoznanych potrzeb zgodnie z możliwościami szkoły lub kieruje

do odpowiednich instytucji,

- organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologicznej dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli,
- podejmuje działania wychowawcze wynikające z Programu,
- wspiera działania wychowawcze i opiekuńcze nauczycieli wynikające z Programu,
- dokonuje bieżącej analizy sytuacji wychowawczej w szkole i systematycznie przekazuje informacje Radzie Pedagogicznej,
- utrzymuje stałą współpracę z wychowawcami klas,
- prowadzi poradnictwo dla rodziców i nauczycieli.

Specjaliści:

- wspierają swoją postawą i działaniami rozwój psychofizyczny uczniów,
- udzielają rodzicom porad, dotyczących pracy z dzieckiem ze specyficznymi trudnościami w nauce i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Pracownicy niepedagogiczni:

- reagują na przejawy pozytywnych i negatywnych zachowań,
- informują o swoich spostrzeżeniach wychowawcę klasy,
- zwracają uwagę na bezpieczne przebywanie uczniów w szkole,
- zgłaszają o zaobserwowaniu obcych osób przebywających często przy naszej placówce (obserwacja monitoringu).

Adresatami Programu Wychowawczo - Profilaktycznego są:

- wychowankowie,
- rodzice/opiekunowie,
- pracownicy

VIII. METODY I FORMY REALIZACJI PROGRAMU

- pogadanki, prelekcje, rozmowy indywidualne, spotkania ze specjalistą,
- prezentacja filmu, gazetki szkolne, plakaty, broszury itp.,
- realizacja programów edukacyjnych,
- gry i zabawy edukacyjne, uroczystości szkolne, apele, festyn,
- wycieczki, wyjścia,
- zawody sportowe,
- prezentacja umiejętności i osiągnięć uczniów w szkole i poza nią,
- organizacja zajęć pozalekcyjnych, społecznych wdrażających uczniów do aktywnego trybu życia, zajęcia opiekuńcze zapewniające dzieciom interesujące spędzanie czasu wolnego w przyjaznej atmosferze,
- praca indywidualna z dzieckiem i rodziną, pomoc psychologiczno-pedagogiczna,
- organizowanie zajęć wspierających, pomoc w umożliwieniu korzystania z pomocy specjalistów, bieżące działania interwencyjne podejmowane w zaistniałych sytuacjach ryzykownych, konfliktowych, współpraca z Policją, Strażą Miejską, kuratorem sądowym, asystentem rodzinnym.

IX. HARMONOGRAM ZADAŃ DO REALIZACJI W ROKU SZKOLNYM 2024/2025

Zadania	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji	Dokumenty potwierdzające
Wszechstronne poznanie dzieci, rozpoznanie i zabezpieczenie ich potrzeb w środowisku szkolnym i rodzinnym	- Analiza dokumentów będących podstawą do zakwalifikowania dziecka do szkoły specjalnej. - Wywiad z rodzicem - Obserwacja dziecka w czasie zajęć programowych, specjalistycznych, pozalekcyjnych, podczas uroczystości i wycieczek. - Zabezpieczenie placówki przed wejściem osób nieuprawnionych, poprzez dozór wspomagany monitoringiem. - Monitorowanie wyjść uczniów z sal lekcyjnych lub poza teren placówki. - Monitorowanie stanu zdrowia uczniów. - Wymiana informacji i spostrzeżeń z rodzicami. - Indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami. - Objęcie uczniów opieką świetlicy i dożywianiem. - Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	Wychowawcy, nauczyciele.	Wrzesień Monitorowanie, aktualizowanie stanu potrzeb przez cały rok	Orzeczenia, Kwestionariusz wywiadu Karta przyjęć ucznia do świetlicy Monitoring wizyjny IPET
Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i lokalnej	- Udział w uroczystościach szkolnych i pozaszkolnych. - Wybór Rady Rodziców, jej działania - Ustalenie zasad zachowywania się w klasie. - Pełnienie roli dyżurnego. - Dbanie o wystrój sali. - Zebrania z rodzicami. - Spotkania z ciekawymi osobami. - Oferta zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych rozwijające uzdolnienia	Wychowawcy, nauczyciele. Rada Rodziców	Cały rok szkolny	Harmonogram imprez i uroczystości Kontrakt klasowy Dziennik lekcyjny (mobiDziennik) Lista obecności rodziców na zebraniu Plan pracy zajęć

	i zainteresowania uczniów.			
Edukacja prospołeczna	- Wyrabianie nawyku poszanowania godności własnej i innych osób. - Zapoznanie i przestrzeganie praw oraz obowiązków ucznia. - Dbałość o prawidłowe relacje między uczniami. - Kształtowanie postawy szacunku wobec innych ludzi i ich pracy. - Dbałość o przestrzeganie zwrotów grzecznościowych. - Upowszechnienie zwyczaju składania życzeń przy różnych okazjach. - Bieżąca ocena postępowania ucznia w środowisku szkolnym. - Monitorowanie postępów w zachowaniu w środowisku domowym. - Monitorowanie wszelkich przejawów agresji wobec ucznia w środowisku szkolnym i domowym oraz wdrażanie praktyk przeciwdziałających im. - Dbanie o prawidłowe relacje pomiędzy dziećmi pochodzących z różnych środowisk i różnych narodowości. - Włączenie się w Ogólnopolski Projekt Edukacyjny „Działając poznajemy świat”.	Wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog i inni pracownicy szkoły.	Cały szkolny rok	Plan pracy Wychowawczo-Profilaktycznej Dziennik lekcyjny (mobiDziennik) Gazetka klasowa
Edukacja czytelnicza i medialna	- Wdrażanie do korzystania z zasobów biblioteki szkolnej. - Czytanie na głos książek adekwatnych do wieku i zainteresowań. - Odpowiedni dobór programów i materiałów multimedialnych. - Korzystanie z tablic interaktywnych - Udział w spektaklach teatralnych i seansach	Wychowawcy, nauczyciele Psychology Pedagog	Cały rok szkolny	Dziennik lekcyjny (mobiDziennik) Rejestr programów komputerowych Karta wycieczki Dziennik lekcyjny (mobiDziennik) Zebrania

	kinowych. - Udział w wystawach plastycznych. - Udział w apelach i uroczystościach szkolnych. - Wdrażanie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu. - Pedagogizacja rodziców.			z rodzicami
Edukacja patriotyczna i obywatelska	- Zapoznanie z symbolami narodowymi i hymnem. Kształtowanie postawy szacunku dla symboli narodowych. - Wycieczki do historycznych miejsc Białegostoku, miejsc pamięci narodowej. - Udział w akademiach z okazji świąt narodowych. - Konkursy szkolne o tematyce patriotycznej. - Spotkanie z ciekawymi ludźmi pochodzącymi z regionu. - Wycieczki krajoznawcze. - Kultywowanie tradycji szkolnych, świątecznych. - Kształtowanie postawy szacunku dla mienia społecznego. - Kształtowanie postawy tolerancji i akceptacji dla przedstawicieli innych kultur. - Kształtowanie postawy prospołecznej i promocja wolontariatu. - Działanie Szkolnego Koła PCK, wolontariat.	Wychowawcy, nauczyciele, prelegenci.	Cały rok szkolny	Dziennik lekcyjny (mobiDziennik) Karta wycieczki Harmonogram imprez i uroczystości Plan pracy Szkolnego Koła PCK, Szkolnego Klubu Wolontariusza
Działania prozdrowotne w tym wspomagające dobrostan psychiczny i emocjonalny	- Wdrażanie uczniów do dbania o higienę osobistą i estetykę ubioru. - Doskonalenie czynności samoobsługowych. - Kształtowanie nawyków prawidłowego odżywiania się, stosowania urozmaiconej diety. - Udział w Festiwalu Owocowo-Warzywnym. - Włączenie się w Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj	Wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pielęgniarka szkolna, zaproszeni goście, prelegenci.	Cały rok szkolny Wrzesień Cały rok	Dziennik (mobiDziennik) Harmonogram

	formę”. - Regularne stosowanie przerw śródlekcyjnych, stosowanie ćwiczeń gimnastycznych. - Wdrażanie nawyku prawidłowej postawy stojącej i siedzącej. - Profilaktyka zachowań ryzykownych: nikotyna, alkohol, narkomania, zaburzeń seksualnych, agresji i autoagresji. - Rozwijanie aktywności ruchowej poprzez udział w zajęciach i zawodach sportowych. - Promocja zdrowego stylu życia poprzez tworzenie plakatów i gazetek ściennych. - Pogadanki na temat dojrzewania. - Zajęcia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. - Zapobieganie niebezpiecznym zjawiskom społecznym: napady, kradzieże, gwałty. Postępowanie wobec obcych, nieznanych osób. - Spotkania z pielęgniarką. - Zajęcia z profilaktyki uzależnień i akcje szkolne o charakterze prozdrowotnym. - Wskazanie numerów telefonu (infolinii) czy też miejsc wspierających rodzinę w sytuacjach kryzysowych wynikających ze zdarzeń losowych czy też wtórnych następstw wynikających z izolacji, czy też wojny w Ukrainie.		szkolny Kwiecień	imprez Gazetki ścienne Dziennik lekcyjny (mobiDziennik)
Edukacja dla bezpieczeństwa	- Dbałość o bezpieczeństwo uczniów na terenie szkoły i podczas wyjść szkolnych. - Przypominanie uczniom i rodzicom o zasadach bezpiecznego wypoczynku zimowego i letniego. - Wdrażanie zasad bezpiecznego poruszania się po chodnikach, ulicach i przejściach dla	Wychowawcy, nauczyciele, przedstawiciel Policji, Straży Miejskiej.	Cały rok szkolny Październik	Monitoring na terenie placówki i skierowany na przestrzeń podwórka szkolnego Grafik dyżurów podczas przerw

	pieszych. - Wdrażanie do bezpiecznego i kulturalnego korzystania z środków komunikacji miejskiej. - Umiejętność korzystania z różnych urządzeń technicznych. - Bezpieczne zachowanie w domu. - Spotkania z przedstawicielami Policji, Straży Pożarnej. - Pogadanki na lekcjach o odpowiedzialnym korzytsaniu z Internetu (ze szczególnym uwzględnieniem mediów społecznościowych).			obiadowych Dziennik lekcyjny (mobiDzien nik)
Edukacja proekologiczna	- Opieka nad roślinami w sali. - Segregowanie śmieci. - Udział w akcjach proekologicznych.: „Sprzątamy dla Polski” „Ratujmy kasztany”, „ Z sercem do nakrętek”,- zbieranie nakrętek. - Zbieranie baterii, itp. - Dbałość o porządek wokół siebie i w najbliższym otoczeniu. - Dokarmianie ptaków. - Wizyta w muzeum przyrodniczym. - Wycieczki i wyjścia. - Włączenie się w Ogólnopolski Program Edukacyjny „Kubusiowi Przyjaciele Natury” - Projekt Edukacyjny „Badacze Przyrody i przyjaciele drzew” oraz „ Szumi dokoła las”	Wychowawcy, nauczyciele.	Cały rok szkolny	Dziennik lekcyjny (mobiDziennik) Karta wycieczki
Wychowanie religijne	- Udział w nabożeństwach świątecznych. - Udział w rekolekcjach wielkopostnych. - Przygotowanie do sakramentu I Komunii św. i Bierzmowania.	Nauczyciel - katecheta	Cały rok szkolny	Plan pracy nauczyciela religii

X. SYLWETKA ABSOLWENTA

Sfera fizyczna:

- Posiada maksymalną niezależność życiową w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.
- Jest zaradny w życiu codziennym, odpowiednio do swojego poziomu sprawności i umiejętności oraz ma poczucie wartości.
- Zna i przestrzega zasady higieny, bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia oraz odżywiania się.

Sfera społeczna:

- Uczestniczy w różnych formach życia społecznego, zna i przestrzega ogólnie przyjętych norm współżycia, zachowując prawo do swojej odrębności. Szanuje godność własną i drugiego człowieka.
- Respektuje społecznie przyjęte normy zachowań i jest świadomy konsekwencji postępowania niezgodnego z prawem.
- Wie, jak należy zachować się w sytuacjach niebezpiecznych: napad, kradzież, gwałt, obcy w domu.
- Potrafi być asertywny mówiąc „nie" używkom i środkom uzależniającym.
- Potrafi porozumieć się z otoczeniem na miarę swoich możliwości psychofizycznych.

Sfera emocjonalna:

- Radzi sobie z emocjami i jest odpowiedzialny za swoje czyny.
- Potrafi zagospodarować wolny czas.

Sfera duchowa:

- Wyraża szacunek dla symboli narodowych oraz środowiska lokalnego, swego miasta.
- Jest wychowany w duchu szeroko pojętej tolerancji.
- Szanuje siebie i innych.
- Zna zasady zachowania się w miejscach publicznych.
- Jest odbiorcą kultury i sztuki.
- Bierze udział w konkursach plastycznych, muzycznych, teatralnych.

- Na miarę swoich możliwości bierze odpowiedzialność za swoje czyny.

XI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny nie jest raz na zawsze ustalonym, niezmiennym porządkiem działań. Podlega corocznej ewaluacji np. na podstawie przeprowadzonej ankiety anonimowej dla rodziców oraz innych danych uzyskanych od wychowawców klas, innych pracowników szkoły, wywiadu środowiskowego czy też innych form i metod badania. Podstawą ewaluacji są też dane uzyskane z bezpośrednich obserwacji uczniów i rozmów z rodzicami. Zbierając dane o uczniu bierzemy pod uwagę**:** postępy w zachowaniu i nauce, stopień rozumienia norm społecznych**,** ocenę jakości wytworów prac, ocenę poziomu wiadomości i umiejętności uczniów, udział w konkursach, frekwencję na zajęciach organizowanych przez szkołę (analiza dokumentów).

Formy monitoringu ewaluacji:

- teczka zawierająca ogół dokumentów związanych z życiem klasy,
- ankiety przeprowadzane wśród rodziców i inne badające opinię w istotnych sprawach,
- protokoły z posiedzeń Rady Pedagogicznej i inne.

Szkolny program jest dokumentem otwartym i może podlegać modyfikacjom czy też aktualizacjom.

Opracowany przez Zespół do spraw Programu Wychowawczo-Profilaktycznego w składzie:

Anna Rogalska
Ewa Wnorowska-Kucharska
Alicja Olech
Magdalena Sadowska
Kinga Bergiel